

R. Prausová a L. Marečková: Proč je zvonovec liliolistý chráněný soustavou Natura 2000? (Živa 2017, 4: 159-166)

Seznam citované a použité literatury:

BABIJ V. 2004. *Adenophora liliifolia* (L.) Bess. – Navadna obročnica. In: Čušin, B. (ur.) s sod.: Natura 2000 v Sloveniji – rastline, 33–35. ZRC SAZU, Ljubljana. (slovinsky)

BAJEROVÁ A. 2015. Studium ekologických nároků zvonovce liliolistého (*Adenophora liliifolia*) v podmírkách střední Evropy. 57 p., ms., [Bak. práce, depon. in: Přírodovědecká fakulta, Univerzita Hradec Králové]. (česky)

BILZ M., KELL S.P., MAXTED N., LANSDOWN R.V. 2011. European Red List of Vascular Plants. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

CIOSEK M. 1998. Dzwonecznik wonny *Adenophora liliifolia* i inne rzadkie gatunki roślin w Kisielanach koło Siedlec. ChrońmyPrzyc. Ojcz. 6, 54: 97-98. (polsky)

CIOSEK M. T. 2006. The ladybells *Adenophora liliifolia* (L.) Besser in forest near Kisielany (Siedlce Upland, E Poland). Biodiv. Res. Conserv. 3, 4: 324-328.

ČELAKOVSKÝ L. 1879. Analytická květena česká. – Praha. (česky)

ELLENBERG H, WEBER HE, DÜLL R, WIRTH V, WERNER W, and PAULISSEN D. 1992. Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. Scripta Geobotanica 18: 1–258. (německy)

FARKAS T., VOJTKÓ A. 2012. Az *Adenophora liliifolia* (L.) Besser morfológiai változatoságaescönológiai viszonyai hazánkban. [The *Adenophora liliifolia* (L.) Besser morphological diversity of plant, cover and conditions in our country.] Kitaibelia 17(1): 94. (maďarsky)

INDREICA A. 2011. Forest habitats with *Adenophora liliifolia* from SE Transylvania. Proceedings of the international symposium “Forest and sustainable development”, Brașov: 283–288.

JONES A., AKEROYD J., BELDEAN M. etTURTUREANU D. 2010. Characterization and conservation of xeric grasslands in the Târnava Mare area of Transylvania (Romania). Tuexenia 30: 445–456, Göttingen. ISSN 0722-494X.

KAPLER A., PUCHALSKI J. 2015. *Adenophora liliifolia* (L.) Bess. in Poland – the distribution and conservation. Ppt. [lectureheldat Poznań]

KITNER M. et MAREČKOVÁ L. 2016. Záchranný program pro zvonovec liliolistý (*A. liliifolia*) - Studie genetické variability. Závěrečná zpráva. Olomouc. (česky)

KOVANDA M. 2000. *Adenophora* Fisch. – zvonovec. [*Adenophora* Fisch. – Lilyleaf ladybell.] In: Slavík B.: Květena České republiky 6. Academia, Praha, 748 p. (česky)

KUCHARCZYK M. 2007. Dzwonecznik wonny *Adenophora liliifolia*. Transition Facility 2004. “Opracowanie planów renaturalizacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na obszarach Natura 2000 oraz planów zarządzania dla wybranych gatunków objętych Dyrektywą Ptasią i Dyrektywą Siedliskową.” [„Development of the renaturalization (restoration) plans for the Natura 2000 habitats and other habitats associated with Community Important species, listed in EU Habitat Directive and Bird Directive appendices.“] Lublin. [http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/dokumenty/n4/4068.pdf] (polsky)

MACHOVÁ I., KUBÁT K. 2004. Zvláště chráněné a ohrožené druhy rostlin Ústecka. Academia, Praha, 220 s. (česky)

MARTINOVSKÝ J. O. 1967. Srovnávací fytogeografická studie tzv. Babinských orchideových luk a travinných společenstev jím podobných. [Phytogeographical comparative study of Babinské orchid meadows and similar grassland plant communities.] Mostecko a Litvínovsko. Region. Stud., ser. natur., Most, 4: 45–93. (česky)

OPIZ F. M. 1852. Seznam rostlin květeny české. – Fr. Řivnáč, Praha. (česky)

POLÍVKA F. 1912. Klíč k úplné květeně zemí koruny české. – Promberger, Olomouc. (česky)

PRAUSOVÁ R., MAREČKOVÁ L., KAPLER A., MAJESKÝ L., FARKAS T. INDREICA A., ŠAFÁŘOVÁ L. et KITNER M. 2016a. *Adenophora liliifolia*: conditionofitspopulations in CentralEurope. Acta Biologica Cracoviensis Series Botanica 58/2: 83-105.

PRAUSOVÁ R., MAREČKOVÁ L., MAIXNEROVÁ K., PTÁČKOVÁ L. 2016b. Čtvrtá průběžná zpráva z projektu MGSII-17. 10 p., ms., [Průběžná zpráva, depon. in: Přírodovědecká fakulta, Univerzita Hradec Králové]. (česky)

PRESL J. S. et PRESL K. B. 1819. Flora čechica: indicatis medicinalibus, oeconomicis technologicis que plantis = Květena česká: s poznamenáním lékařských, hospodářských a řemeslnických rostlin. Pragae: Calve.

PUCHALSKI J., Niemczyk M., Walerowski W. P. et Kapler A., 2014. Long-term seed cryopreservation of rare and endangered Polish Ponto-Panonian species. Opole Scientific Society, Nature Journal. No 47 – 2014: 1–8.

RAPA A. 2012. Nowe stanowisko dzwonecznika wonnego *Adenophoraliliifolia* w Dąbrowie koło Zaklikowa (Wyżyna Lubelska). Chrońmy Przyr. Ojcz. 68, 1: 70–74.

SLOBODA D. 1852. Rostlinnictví. – Fr. Řivnáč, Praha. (slovensky)

Seznam doporučené literatury:

ACETTO M. 2007. Notulae ad floram Slovieniae, 79. *Adenophora liliifolia* (L.) DC. Nova nahalisca na Kocevske in domnevnoizginula v Zasavju. [New localities in the Kočevsko and supposedly disappeared ones in Zasavje area.]. Hladnikia 20: 27–40. (slovinsky)

AHLMER W. 2015 onwards. Taxon list of vascular plants from Bavaria, Germany compiled in the context of the BFL project. – [accessed e. g. through the DWB REST Webservice for Taxon Lists under <http://services.snsb.info/DTNtaxonlists/rest/v0.1/static/api-doc.html> or as csv download, 2015-08-12]

ANONYMUS 1989. Zvonovec za plotem. Zprav. Čes. Krasu, Beroun, 1989/3: 8. (česky)

BÍLEK I. 1984. Výskyt chráněných, kriticky ohrožených a silně ohrožených rostlin v okrese Hradec Králové. – 128 p., ms., [Dipl. práce, depon. in: Pedagogická fakulta, Hradec Králové]. (česky)

BOJŇANSKÝ V., FARGAŠOVÁ A. 2007. Atlas of Seeds and Fruits of Central and East-European Flora: The Carpathian Mountains Region. Springer, Dordrecht. 1046 p. ISBN 978-1-4020-5361-0.

BORONNIKOVA S.V. 2009. Genetic Variation in Ural Populations of the Rare Plant Species *Adenophora liliifolia* (L.) DC. on the Basis of Analysis of Polymorphism of ISSR markers. Russian Journal of Genetics 45(5): 571–574. DOI: 10.1134/S1022795409050081.

BOŠKO Č. 2004. Natura 2000 v Sloveniji. Rastline. ZRC SAZU, Ljubljana. pp. 33-35. ISBN: 961-6500-66-X. (slovensky)

BUŘIL V., HADAČ J., KAREL J., KAVKA V., KLOZ J., KOBRLE A., KRČAN K., KROULÍK M., MIKYŠKA R., PAČES J., PROKEŠ K., RACH L., SOUČEK A., SOUKUP J., ŠOUREK J., ŠTĚPÁNOVÁ

R., TRAXLER R., VÁLEK B., VAŇURA K., ŽID F. 1941. Nové zajímavé lokality květeny ze severovýchodních Čech. – Publ. Zeměd. Úst. Hradec Králové 8: 17–34. (česky)

CASTROVIEJO S, ALDASORO JJ, ALARCÓN M, AND HAND R. 2010. Campanulaceae. In:

Euro+MedPlantbase – the information resource for Euro – Mediterranean plant diversity.

Adenophora liliifolia (L.) A. DC. URL:

<http://ww2.bgbm.org/euroPlusMed/PTaxonDetail.asp?UUID=07955BD4-EE284806-B677-F43413FA8A4E> (1.1.2015).

ČELAKOVSKÝ L. 1888. Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1886. S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., pp. 174–239., Praha.

DIHORU GH., DIHORU A. 1994. Plante rare, periclitate și endemice în flora României – lista roșie. Acta Bot. Horti Buc., Univ. București: 173–179. (rumunsky)

DOMIN K. 1904. České středohoří - studie fytogeografická. Praha. (česky)

DURCZAK K. 1976. Dzwonecznik wonny *Adenophoraliliifolia* – rzadki gatunek elementu migracyjnego w Polsce. ChrońmyPrzycz. Ojcz. 32: 42-44. (polsky, souhrn anglicky)

ELLENBERG H, WEBER HE, DÜLL R, WIRTH V, WERNER W, and PAULISSEN D. 1992. Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. Scripta Geobotanica 18: 1–258.

FARKAS T., VOJTKÓ A. 2013. Az illatoscsengettyűvirág (*Adenophoraliliifolia*/L./Ledeb. ex A. DC.) aktuális helyzete, morfológiai változatossága és élőhelyválasztása Magyarországon. [The current situation of *Adenophora liliifolia* / L / Ledeb. ex A. DC., morphological diversity and habitat selection in Hungary.] Botanikai Közlemények 100(1): 77–103. (maďarsky)

FIEDLER J. 1965. Lesy Jaroměrska z hlediska ochrany přírody. – Čs. Ochr. Prír., Bratislava, 2: 63–75. (česky)

FUTÁK J. 1947. Xerothermná vegetácia skupiny Kňažného Stola, Spolok sv. Votčcha. Trnava. (slovensky)

GABRIELOVÁ J., FIALOVÁ T. et MÜNZBERGOVÁ Z. 2011. Jak je to s ohrožením kriticky ohrožených druhů rostlin České republiky v jiných evropských zemích? Příroda, Praha 2011, 31: 399–345. (česky)

GHISA E. 1964. *Adenophora*. In: Săvulescu T., Nyarady E. (eds.) – Flora R.S. Române. vol. IX. Ed. Academiei Române. 123–128. (rumunsky)

- GŁAZEK T. 1976. W sprawie ochrony ginącego gatunku dzwonecznika wonnego *Adenophora liliifolia* w Polsce. Chrońmy Przyr. Ojcz. 32: 44-46. (polsky, souhrn anglicky)
- GOLIÁŠOVÁ K. et ŠÍPOŠOVÁ H. [eds.]. 2008. Flóra Slovenska VI/1. [The flora of Slovakia VI/1.] Veda, Bratislava, 419 p. (slovensky)
- GRULICH V. 2012. Red List of vascular plants of the Czech Republic:3rd edition. Preslia 84: 631–645.
- HADAČ E., SLAVÍK B. et RICHTEROVÁ H. 1967. The Distribution of *Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm. in Czechoslovakia. – Preslia 39: 375–391.
- KAPLER A., RAPA A., KIEDRZYŃSKI M., BAJDAK T., RADLIŃSKI B., PUCHALSKI J. 2015. Current sites of *Adenophora liliifolia* (L.) Bess.' localities in Poland. Proposed sites for population reinforcement. In: Rybczyński J.J., Puchalski J. [eds.]. Monographs of Botanic Gardens. Vol. 2. Biological Diversity in Poland – the challenges and tasks for botanical gardens and gene banks until 2020, 55–64. PAS BG. – CBDC in Powsin, Warsaw.
- KITNER M. et MAJESKÝ L. 2012. Analýza genetické variability populací zvonovce liliolistého. Závěrečná zpráva. Olomouc.
- KLIKA J. 1951. Xerothermní travinná společenstva v Českém středohoří. Rozr. 2. tř. Čes. Akademie 60/25.1–47. (česky)
- KOBRLE A. 1968. Květena opukových strání na Jaroměřsku. – Acta Mus. Reginae-Hradec., Hradec Králové, ser. A: sci. natur., 9: 43–52. (česky)
- KORZENIAK U., NOBIS M. 2004. *Adenophora liliifolia* (L.) Ledeb. ex A. DC. Dzwonecznik wonny. In: Sudnik- Wójcikowska B., Werblan-Jakubiec H. [red.]. Gatunkiroślin. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, 69–71. Tom 9. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. (polsky)
- KOS J. et MARŠÁLKOVÁ K. 2002. Seznam zvláště chráněných území ČR ke dni 31. 12. 2001. AOPK ČR, Praha. ISBN 80-86064-61-1: 100. (česky)
- KOVANDA M. 1998. Zvonovec vonný na Moravě a ve Slezsku. Čas. Slez. Muz., ser. A, Opava, 47/1: 13-18. (česky)
- KOVANDA M. 2005. Zvonovec vonný (*Adenophora liliifolia*): poslední dějství?, Fragmenta Ioannea Botanica, Collecta 3, s. 21 – 30. (česky)

KOZLOVSKAJA N. W. 1978. Flora Bielorusii, zakonomiernosti jejo formirowanija, naucznyje ispolzovanija i ochrony. [Flora of Belarus, its origin, diversity and protection.] Nauka i Technika, Minsk. (rusky)

KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. JUN., KAPLAN Z., KIRSCHNER J., ŠTĚPÁNEK J. [eds.] 2010. Klíč ke květeně České republiky. 928 p. Academia. Praha. ISBN 978-80-200-0836-7

KUCHARCZYK M., RAPA A., ZAGORZAŁEK S. 2014. Dzwonecznik wonny *Adenophora liliifolia* (L.) Besser. - CR. In: Kaźmierczakowa R., Zarzycki K., Mirek Z. (eds.) Polska Czerwona Księga Roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe, 504–506. Wyd. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, p. 896. (polsky, souhrn anglicky).

KUČERA T. [ed.] 2005. Červená kniha biotopů České republiky. Ústav ekologie krajiny AV ČR, České Budějovice. [online] [cit. 2013-04-04]. Dostupné z WWW:<http://www.usbe.cas.cz/cervenakniha> (česky)

LAVRENKO E. M. 1940. Stepi SSSR. In Rastitelnost' SSSR T. H. M-L. (rusky)

LUSTYK P. 2005. Cévnaté rostliny. In KUČERA, T. [ed.] 2005. Červená kniha biotopů České republiky. Ústav ekologie krajiny AV ČR, České Budějovice. [online][cit. 2013-04-04]. Dostupné z WWW: http://www.usbe.cas.cz/cervenakniha/mapy_dab/vyskyt/pic-distribution-spec-adenophora-liliifolia.jpg > (česky)

MANOLE A., BANCIU C., INDREICA A. 2015. Genetic diversity within a newly identified population of *Adenophora liliifolia* (L.) A. DC. in Romania: implications for conservation. Ann. For. Res. 58(2). URL: <http://www.afrjournal.org/index.php/afr/article/viewFile/389/432> (19.8.2015).

MAREČKOVÁ L. 2013. Stav populací a lokalit kriticky ohroženého druhu rostliny zvonovce liliolistého (*Adenophora liliifolia*) v České republice. 71p., ms., [Dipl. práce, depon. in: Přírodovědecká fakulta, Univerzita Hradec Králové].

MARHOLD K. et HINDÁK F., eds. 1998. Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska - Checklist of non-vascular and vascular plants of Slovakia. – Veda, VSAV, Bratislava, pp. 687.

MEUSEL H. 1939. Die Vegetationsverhältnisse der Giggberge im Kyffhäuser und im südlichen Harzvorland. Hercynia 2: 3–369. (německy)

MEUSEL H. et JÄGER E. J. 1992. Vergleichende chorologie der zentraleuropäischen Flora. (3). [Comparative chorology of the Central European Flora. (3).], Jena, 491 p. (německy)

- MIKYŠKA R. 1967. O rozšíření některých lesních a lemových druhů v severovýchodních Čechách. – Preslia, Praha, 39: 178–197. (česky)
- MOSER D. 1999. MerkblätterArtenschutz, BlütenpflanzenundFarne. [Leafletsabout species conservation, floweringplants and ferns.] *Adenophora liliifolia*, 36–37. Buwal/Skew/ ZDSF /Pronatura, Schweiz. (německy)
- MOUCHA P. 1984. Kriticky ohrožené druhy rostlin. Památ. a Přír., Praha, 9. (česky)
- MOUCHA P. 1986. Záchrana včelníku rakouského a zvonovce liliolistého. In: Problematika záchrany ohrožených druhů rostlin, 90–92, Praha. [Seminář 14.4. 1986]. (česky)
- OLTEAN M., NEGREAN G., POPESCU A., ROMAN N., DIHORU G., SANDA V., MIHĂILESCU S. 1994. Lista roşie a plantelor superioare din România, Stud., Sint., Doc., Ecol., Acad. Rom., Bucureşti: 1– 52. (rumunsky)
- PRAUSOVÁ R. et TRUHLÁŘOVÁ K. 2009. Zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*) v evropsky významné lokalitě Vražba v lesním komplexu u obce Habřina na Královéhradecku. Vč. sb. přír. Práce a studie, 16: 83–110. (česky)
- PRESL J. S. et PRESL K. B. 1819. Flora čechica: indicatis medicinalibus, oeconomicis technologicis que plantis = Kwětenu česká: s poznamenáním lékařských, hospodářských a řemeslnických rostlin. Pragae: Calve.
- PROCHÁZKA F. 1980. Současné změny východočeské flóry a poznámky k rozšíření chráněných druhů rostlin. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech, Hradec Králové, 7, append.: 1– 134. (česky)
- PROCHÁZKA F. [ed.] 2001. Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000), Příroda, Praha, 18, 166 s. (česky)
- PROKEŠ K. et VÁLEK B. 1944. Příspěvky ke květeně severovýchodních Čech I. – Příroda, Brno, 36: 119–122. (česky)
- ROHLENA J. et DOSTÁL J. 1936. Příspěvky k floristickému výzkumu Čech XII. – Čas. Nár. Mus., sect. natur, Praha, 110: 1–24. (česky)
- ROTHMALER- Exkursionsflora von Deutschland Gefäßpflanzen: Atlasband. 2000. Spektrum Akademischer Verlag. (německy)

RUTKOWSKI L.2015. Klucz do oznaczania Roślin naczyniowych Polski niżowej. Wydanie drugie poprawione i unowocześnione – 7 dodeug. Wydawnictwo Naukowe PWN SA. Warszawa, 814 p. (polscy)

RYBKA V. 2005. Metodika monitoringu evropsky významného druhu zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*). Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha. (česky)

RYBKA V., RYBKOVÁ V., HRADÍLEK Z. 2004. Rostliny ve svitu evropských hvězd. 88p. Sagittara, Olomouc, Praha. (česky)

ŘEHÁKOVÁ. A. 2013. Monitoring populací zvonovce liliolistého (*Adenophora liliifolia*). 73 p., ms., [Bakal. práce, depon. in: Přírodovědecká fakulta, Univerzita Hradec Králové]. (česky)

SAMKOVÁ V. 2003. Nález zvonovce liliolistého (*Adenophora liliifolia* (L.) DC.) ve východních Čechách. In Acta Musei Reginaehradecensis, s. A.. 29:79., Hradec Králové. (česky)

SAMKOVÁ V. in HADINEC, LUSTYK et PROCHÁZKA 2005: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 40: 82. (česky)

SÂRBU A. 2006. Important areas for plants in Romania. Preinventory for a draft list of Natura 2000 sites (SCIs) for plant species. Asociatia Gradinilor Botanice din Romania. 254 p. (rumunsky)

SEVERA in HADINEC, LUSTYK et PROCHÁZKA (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 38: 219. (česky)

ŠINDELÁŘOVÁ Š. 1981. Zvonovec liliolistý. Nika, Praha, 2/4: 15–16. (česky)

TOLASZ R. 2007. Atlas podnebí Česka. Český hydrometeorologický ústav, Praha. ISBN 978-80-244-1626-7 (česky)

TRUHLÁŘOVÁ K. 2008. Zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*) na Jaroměřsku. 58 p., ms., [Bakal. práce, depon. in: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové]. (česky)

TUROŇOVÁ D. 2011. Zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*), metodika monitoringu. Dostupné na: http://www.nature.cz/publik_syst2/files/adenophora_lili_mon_met.pdf (18. 5. 2017) (česky)

VÁLEK B. 1937. Zajímavé botanické nálezy z okresu královédvorského. – Věda Přír., 18: pp. 25–26. Praha. (česky)

VLADIMIROV V., DANE F., STAFNOVIĆ V., TAN K. 2009. New floristic records in the Balkans: 11. *Phytologia Balcanica* 15 (2): 431–452.

VLČEK, V. et PROKEŠ K. 1909. Doplněk ke květeně okolí Hradce Králové. – Výroč. Zpr. Vyš. Gymn., Hradec Králové, 1908/1909: 32–45. (česky)

VOJTKÓ A. 2013. Az *Adenophora liliifolia* újelőfordulása a Tornai-karszton. *Kitaibelia* 18(1–2): 181–182. (maďarsky)

VUKOJIČIĆ S., LAKUŠIĆ D., JOVANOVIĆ S., MARIN P. D., TOMOVIĆ G., SABOVLJEVIĆ M., SINŽAR-SEKULIĆ J., CVIJAN M., BLAZENCIĆ J., STEVANOVIĆ V. 2011. University of Belgrade Herbarium – treasury of data and challenges for future research on the occasion of the 150th anniversary of University of Belgrade Herbarium. *Botanica Serbica* 35 (2): 163–178.

WILIAMS S. and GOTIN S. 2012. Catalyzing sustainability of the wetland protected area system in Belarusian Polesie through increased management efficiency and realigned land use practices. Evaluation Report. Government of the Republic of Belarus, Ministry of Natural Resources and Environmental Protection, United National Development Program (UNDP), Minsk, p. 89. [mscr]. Dostupné na:

http://www.thegef.org/gef/sites/thegef.org/files/gef_prj_docs/GEFProjectDocuments/M&E/T_E/FY2012/UNDP/Biodiversity/TEs/2894_GEFID%202104_TE_Belarus_Polesie_TE_Combined.pdf, 18.4. 2016.

WITKOWSKI Z. J., KRÓL W., SOLARZ W. [eds.]. 2003. Carpathian List of Endangered Species. WWF and Institute of Nature Conservation, Polish Academy of Sciences, Vienna-Krakow, 64 p. ISBN 83–918914–0–2

ZARĘBA R. 1971. Rzadsze gatunki roślin naczyniowych w lasach doświadczalnych SGGW w Rogowie i problemy ich ochrony. *Zesz. Nauk. SGGW, Leśnictwo* 16: 93–107. (polsky)

ZARZYCKI K, TRZIŃSKA-TACIK H., RÓZAŃSKI W., SZELAG Z., WOLEK J., KORZENIAK U. 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

ZIELONY R. 1997. (red.) *Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Puszczy Kozienickiej”*. Monografia przyrodniczo-leśna. Wyd. SGGW, Warszawa. (polsky)